Valtiovarainministeriö Neuvostoraportti EU/8/2025-VM-178

Makkonen Johanna 25.11.2025

ECOFIN(budjetti)-neuvosto 14.11.2025

Kokous

Ecofin(budjetti)-neuvoston ja sovittelukomitean kokous 14.11.2025

Ecofin(budjetti)-neuvosto ja sovittelukomitea kokoontuivat perjantaina 14.11. neuvottelemaan EU:n talousarviosta vuodelle 2026. Neuvottelusopu löytyi lopulta toisen kompromissiehdotuksen pohjalta kokouksen venyessä lauantaiaamun puolelle.

Vuoden 2026 budjetin painopisteitä ovat mm. epävakaaseen geopoliittiseen tilanteeseen vastaaminen, humanitaarisiin kriiseihin vastaaminen sekä kestävän vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen. Talousarvion sitoumusten kokonaismäärä erityisvälineet mukaan lukien on 192 768,1 milj. euroa ja maksujen kokonaismäärä 190 091,6 milj. euroa.

Neuvosto hyväksyi vuoden 2026 talousarvion 24.11., minkä jälkeen parlamentti hyväksynee talousarvion virallisesti marraskuun toisessa täysistunnossaan.

Budjettineuvoston 14.11. aamulla alkaneessa kokouksessa valmistauduttiin samana päivänä alkavaan sovittelukomitean kokoukseen. Komissio esitteli budjettineuvostolle yleisellä tasolla 1. kompromissiehdotustaan. Kompromissiehdotuksen mukainen sitoumusten kokonaismäärä vuonna 2026 olisi ollut 192 667,3 milj. euroa (-208 milj. euroa verrattuna oikaisukirjelmään) ja maksujen määrä 190 046,1 milj. euroa (-272 milj. euroa). Vähennyksiä tehtiin lähinnä maataloustukirahastoon (EAGF) ja lisäyksiä mm. rajaturvallisuuteen, sotilaalliseen liikkuvuuteen, humanitaariseen apuun ja pilottiprojekteihin.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa osoitettiin valmiutta saavuttaa sopu jo kuluvan päivän aikana. Neuvoston kantaa pidettiin hyvänä pohjana neuvotteluille. Lähes kaikkien jäsenmaiden toimesta vielä korostettiin, että viimevuotista sopua EURI-välineen osalta tulisi noudattaa. Lisäksi Suomi ja useat muut jäsenmaat korostivat tarvetta riittävälle liikkumavaralle ja hallintomenojen kurinalaisuuden varmistamiselle. Lisäksi korostettiin, että maksujen riittävyys on varmistettava ja niiden tulisi seurata mekaanisesti sitoumusten tasoa. Erityisvälineiden käyttöä erityisesti hallintomenojen kattamiseksi kritisoitiin. Osa jäsenmaista piti komission ensimmäisen kompromissiehdotuksen rajaturvallisuuteen ja humanitaariseen apuun liittyviä lisäyksiä kannatettavina. Jotkin jäsenmaat kertoivat voivansa tukea myös mahdollisia uusia lisäyksiä muun muassa sotilaalliseen liikkuvuuteen ja ulkosuhteisiin liittyen. Myös Ukrainan ja Moldovan tuen tärkeydestä muistutettiin.

Budjettineuvoston kokouksen jälkeen alkoi sovittelukomitean kokous. Neuvosto ja parlamentti toistivat kumpikin puheenvuoroissaan kantojensa keskeisiä kohtia. Komissio kertasi ensimmäisen kompromissiehdotuksensa sisällön keskeiset asiat lyhyesti. Kaikki osapuolet olivat optimistisia sovun löytymisen suhteen, vaikka neuvotteluita tulikin tässä kohtaa vielä jatkaa.

Sovittelukomitean jälkeen niin sanottu ydinryhmä, eli neuvostosta pj:n delegaatio, parlamentista pääneuvottelijan delegaatio ja komissiosta komissaarin delegaatio, vetäytyi keskustelemaan kompromissimahdollisuuksista budjettivallan käyttäjien välillä.

Neuvoston pj kutsui jäsenmaita bilateraalitapaamisiin päivän aikana. Tunnustelut tehtiin komission valmistelemien epävirallisten asiakirjojen pohjalta, joissa komission ensimmäiseen kompromissiehdotukseen verrattuna tiettyihin rahoitusohjelmiin ja hallintomenoihin oli esitetty pieniä korotuksia parlamentin vaatimuksesta. Suomen ja eräiden muiden jäsenmaiden yhteisessä bilateraalitapaamisessa korostettiin, että sovun saavuttamiseksi tulisi pystyä löytämään myös säästöjä, mikäli lisäyksiä tehtäisiin. Lisäksi hallintomenojen osalta pitäisi pysyä tiukkana. Parlamentti käytti lopulta runsaasti aikaa omien lisäystensä uudelleenjärjestelyyn.

Myöhemmin illalla jäsenmaat kokoontuivat pj:n johdolla käymään läpi uuden kompromissiehdotuksen elementtejä. Enemmistö jäsenmaista piti ehdotusta hyväksyttävänä. Kokonaisharkinnan perusteella Suomi totesi kuitenkin pidättäytyvänsä äänestämästä. Myös eräät muut jäsenmaat ilmoittivat pidättyvänsä äänestämästä. Yksi jäsenmaa ilmoitti, että se tulee äänestämään vastaan.

Lopullisessa kompromissiehdotuksessa muutokset suhteessa oikaisukirjelmään painottuivat otsakkeisiin 1 (mm. Horisontti Eurooppa +20 milj. euroa, Verkkojen Eurooppa +23,5 milj. euroa, pilottiprojekteihin +62,9 milj. euroa), 3 (mm. maataloustukirahasto EAGF -118,8 milj. euroa) ja 6 (NDICI – Globaali Eurooppa +60 milj. euroa, humanitaarinen apu +35 milj. euroa). Myös otsakkeeseen 7 tuli muutoksia suhteessa oikaisukirjelmään, pitkälti automaattisista palkkojen ja eläkkeiden mukautuksista johtuen.

Otsake	**2026 EU budjetti (milj. euroa)**	
	Sitoumukset	**Maksut**
1. Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous	22 163,0	23 336,6
2. Yhteenkuuluvuus ja arvot	71 649,8	73 166,7
2a Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio	56 594,0	58 298,1
2b Palautumiskyky ja arvot	15 055,8	14 868,5
3. Luonnonvarat ja ympäristö	56 529,4	52 577,3
4. Muuttoliike ja rajaturvallisuus	5 018,9	3 887,9
5. Turvallisuus ja puolustus	2 813,5	2 253,3
6. Naapurialueet ja muu maailma	15 600,0	16 569,7
7. EU:n yleinen hallinto	13 277,5	13 277,5
Temaattiset erityisvälineet		
Joustoväline	2 040,9	2 226,4
Yksi ainoa liikkumavaraväline (SMI)	748,2	
EURI-väline	2 112,7	2 112,7
Yhteensä	**192 768,1**	**190 091,6**
Osuus bruttokansantulosta, %	**1,00 %**	**0,99 %**

Komission kompromissiehdotus sisälsi myös seuraavat lausumat:

• Parlamentin ja neuvoston yhteinen lausuma maksumäärärahoista;

• Komission yksipuolinen lausuma virastoista

Sovittelukomitea kokoontui jälleen lauantaina 15.11. aamuyöstä. Neuvoston pj totesi (noin klo 2.00), että sopu on saavutettu. Lopuksi osapuolet kiittelivät toisiaan siitä, että yhteisymmärrys vuoden 2026 EU-budjetista saavutettiin.

Budjettisopu eteni neuvotteluiden jälkeen 19.11. Coreper II-kokoukseen, jonka yhteydessä Suomi ilmoitti pidättäytyvänsä sekä yhtyvänsä eräiden muiden jäsenmaiden kanssa yhteislausumaan koskien vuoden 2026 EU-budjettia. Lausumassa jäsenmaat totesivat, että erityisvälineitä käytettiin liiallisesti ja uudelleenkohdennuksia oli liian vähän. EU:n talousarviossa ei voida jättää huomiotta laajempaa kontekstia, jossa useimpiin kansallisiin talousarvioihin kohdistuu paineita tai merkittäviä vakauttamistoimia.

Budjettisopu hyväksyttiin muodollisesti määräenemmistöllä Suomen pidättäytyessä neuvostossa 24.11. Budjettisopu tullaan hyväksymään lopulta parlamentin toisessa täysistunnossa marraskuussa.

Suomen edustajat
PE Arvonen, Valkama, Kulmala, Makkonen, Tiala, Paajavuori, Paasikallio

Asiakirjat
WK 15592 2025 INIT: Budget 2026: Final elements for joint conclusion,
WK 15487 2025: EU:n varainhoitovuoden 2026 yleistä talousarviota koskeva teksti Hyväksyminen + ADD 1-6